

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vojaške pristojbine.

(Konec.)

Izjeme so naslednje:

- če vojaški pristojbini podvrženi pred potekom leta umrje, odpade na ostali del leta spadajoča pristojbina. Primera: A umrje koncem septembra 1909. V tem slučaju se sme terjati pristojbina samo za $\frac{3}{4}$ leta ali 9 mesecev;
- izseljenci, ki hočejo zapustiti našo monarhijo, morajo plačati pristojbino naprej za ves čas, ko so še pristojbini podvrženi. Pristojbino imajo položiti predno se jim izroči dovoljenje za izselitev;
- istotako morajo naborni begunci, ki se jih zaradi njih starosti nad 36 let ne more več spraviti pred naborno komisijo, plačati pristojbino za vseh 12 let skupaj.

V slučajih kakor pod b) se vzame za podlago odmerjenja ona pristojbina, ki jo je izseljenec plačal v zadnjem letu. Če je pa leto izselitve ob enem tudi prvo leto obveznosti k plačevanju pristojbine, se ima ravnati pri odmerjanju po posebnih naredbah, ki se bodo izdale.

Kot pravilo velja glede izseljencev in beguncev, da se zahteva od njih pristojbina za ves dolžni čas skupaj. Vendar je tudi pri tem pravilu ena izjema: politične oblasti so namreč po svojem prepričanju upravičene, a ne primorane, dovoliti plačevanje pristojbine v obrokih, toda le tedaj, če imajo za plačilo dovolj varščine.

13.) Prijava obvezancev pri županstvu.

Vse osebe, našteje gori pod 4. od a) do c), so dolžne se vsako leto prijaviti pri županstvu one občine, kjer so imele ob začetku leta svoje redno bivališče.

Prijava se ima izvršiti tekom mesca januarja in sicer na posebnih za to prirejenih formularjih. Vsakdo mora izpolniti po dva izvoda prijave.

Posebej moramo poudarjati, da se nimajo prijaviti samo tisti, ki plačujejo osebnodohodninski davek, ampak vsi, ki so našteji gori pod 4) od a) do c) ne glede na to, ali imajo kaj letnih dohodkov ali nič.

Prijava se opravi lahko tudi ustmeno pri županstvu. V tem slučaju mora občinski funkcionar izpolniti oba izvoda prijavnega formularja vpričo prijavljenca.

Oni prijavi podvrženi, ki bivajo izven Avstrije (dobro je paziti, da se ne gre tukaj za monarhijo, ampak samo za kraljevstva in dežele zastopane v državnem zboru), se morajo prijaviti namesto pri občini bivališča pri svoji pristojni občini. Kedor torej na Ogrskem ali Hrvaškem biva, se ne sme pri dotični ogrski ali hrvaški občini prijaviti, nego pri svoji pristojni avstrijski občini.

Kjer občina pristojnosti ni sigurna, ali se zanj zanesljivo ne ve, tam se opravi prijava pri oni občini, kjer je bil objavi podvrženi sprejet v naborni zapisnik.

14.) Posledica nepravilne, zakasnele ali opuščene prijave.

Če kedo ne poda prijave pravočasno, ali izpolni formular nepravilno ali nepopolno, ali če prijavo sploh opusti, ga zadenejo te-le posledice:

- a) se mu predpiše pristojbina uradnim potom, torej lahko tudi previsoka,
- b) ga zadene občutna denarna ali zaporna kazen.

15.) Poziv k prijavi.

Da se ljudi pravočasno opozori na potrebo prijavljenja, se ima vsako leto najpozneje od 3. decembra javno razglasiti poziv, naj se vsakdo pravočasno prijava tekom mesca januarja prihodnjega leta.

Te razglase razpošlje okrajno glavarstvo, da se nabijejo na občinskih deskah in drugih javnih krajih in pri cerkvi okličejo.

V teh pozivih je treba tudi objaviti pouk, kakšne kazni zadenejo tistega, ki se ne prijavi.

16.) Kako ima poslovati županstvo s prijavami?

Najprej naj se županstvo prepriča:

- a) če so izpolnjene vse rubrike prijavnih formularjev,
- b) če sta oba izvoda prijav ena k o izpolnjena.

Ako ni kaj v redu, se kliče prijavitelj na občino, da se potrebno popravi.

Ko je vse vrejeno, pošljejo se prijave okrajnemu glavarstvu.

17.) Kako postopa glavarstvo s prijavami?

Glavarstvo se ima najprej prepričati, če so napovedbe v prijavi resnične. Potem izda plačilno povelje, s kojim se onim, ki so pristojbini podvrženi naznani, v kateri razred se jih uvrsti in koliko pristojbino imajo za tekoče leto plačati.

V vsakem plačilnem povelju mora biti tudi pouk, kam in v kolikem času se zoper isti lahko pritoži. Da se olajša pritožba zoper neopravičen predpis, morajo biti na plačilnem povelju natisnjene poleg tega še najvažnejše zakonite določbe, v kolikor se gre za višino pristojbine, za oprostitev od iste in za dolžnost prijave.

18.) Pritožbe zoper plačilna povelja.

Zoper plačilno povelje je dopuščen priziv na deželno vlado ozir. namestništvo. Vložiti se ga ima v 14 dneh po sprejemu plačilnega povelja pri onem okrajnem glavarstvu, ki je plačilni nalog izdalo.

Ti prizivi so kolka prosti.

Če najde glavarstvo, da se je pri predpisu pristojbine zgodila kaka pomota, sme samo plačilno povelje primerno popraviti, v vseh drugih slučajih pa predložiti drugi inštanci.

Zoper odločbe deželne politične oblasti je dopuščen daljni priziv na domobransko ministrstvo. Tudi ta priziv, ki se ima vložiti v 4 tednih po sprejemu pri istem okrajnem glavarstvu, je kolka prost.

Če pritožbe zoper plačilne naloge do 1. oktobra, ko zapade pristojbina v plačilo, še niso pravomočno rešene, je treba kljub temu pristojbino plačati, to se pravi, da pritožbe zoper plačilne naloge nimajo odločljive moči.

Vendar je dopustno prositi, da se počaka z izterjanjem pristojbine toliko časa, da se pritožba končno reši. Take prošnje za odložitev plačila se kolekujejo z 1 K od vsake pole.

19.) Dostavljanje plačilnih nalogov.

Občine so po jasnem besedilu zakona primorane pomagati pri izvršitvi vojaškoprstojbinskega zakona, ako to od njih zahteva politična oblast. Poleg sprejemanja prijav, o čemur smo že itak gori obširneje govorili, pripade občini redno tudi dostavljanje plačilnih nalogov. Za dostavljanje teh plačilnih nalogov veljajo iste določbe, kakor za uradne spise v zadevah osebnega davka (§§ 267 in 268 zakona od 25. oktobra 1896 št. 220 drž. zak.)

20.) Razne določbe.

Kakor smo gori rekli, se zahteva od nabornih beguncev in od izseljencev cela vojaška pristojbina skupaj. Dogodi se pa lahko, da pristojbini podvrženi

umrje, predno bi sicer zapadle vse naprej plačane pristojbine. V tem slučaju se naprej plačana pristojbina kljub smrti ne vrne.

P r i m e r a: A. je odslužil triletno vojaško službo in je še 9 let podvržen vojaški pristojbini. On hoče takoj oditi v Ameriko, zato mora položiti predno dobi dovolitev za izseljenje, pristojbino za vseh devet let naprej. Precej prvo leto v Ameriki umrje. Kljub temu nimajo njegovi dediči ali pravni nasledniki pravice, terjati vračilo naprej plačanih pristojbin.

Izterjavajo se pristojbine potom politične eksekucije.

21.) Zastaranje pristojbine.

Država nima pravice terjati pristojbine, če je ni vsaj v štirih letih predpisala. Pravica predpisa pristojbine tedaj zastara v štirih letih.

P r i m e r a: A. ima leta 1908 toliko dohodkov, da bi se mu vojaška pristojbina lahko predpisala. Iz kateregasibodi razloga se je prezrlo izdati plačilni nalog. Našli so to opustitev šele leta 1919; ker je preteklo od časa, ko bi se imela pristojbina pravilno predpisati že pet — torej več kot 4 — let, zastara državna pravica do predpisa.

Pravico do poprave prenizko predpisane pristojbine pa zastara v krajšem obroku, namreč že v dveh letih po prvotnem prenizkem predpisu.

Če se je končno pristojbina pravilno predpisala, a ne takoj izterjala, zastara pravica do izterjanja plačila v 6 letih po preteku onega upravnega leta, ko se bi bila imela pristojbina redno plačati.

P r i m e r a: B-u se je predpisala pristojbina leta 1911, in je bila oktobra istega leta plačljiva. Prezrlo se je pa, jo izterjati do začetka leta 1919. Ker je od konca leta 1911, v katerem je pristojbina zapala, do začetka leta 1919 preteklo nad 6 let, je izgubila država pravico, pristojbino z eksekucijo izterjati.

22.) Kazni.

Z globo do 50 kron se kaznuje, kedor poda svojo prijavo nepopolno ali prekasno.

Kedor pa n a m e n o m a pri prijavi kaj zamolči ali napak napove, zapade globi do 500 kron, pri obtežljivih okoliščinah celo do 1000 kron.

Če obsojeni nima premoženja, da bi globo plačal, se mu ista spremeni v zapor, kjer na vsakih 10 kron odpade en dan.

Kazensko postopanje v teh stvareh pristoji okrajnemu glavarstvu. Pritožba je dopustna na deželno politično oblast.

Globe se stekajo v vojaški pristojbinski zaklad. Kazni zastarajo v 5 letih po preteku prijavnega obroka.

Izpred upravnega sodišča.**Pouk pred volitvijo.**

Zakonito predpisani pouk volilcev o tem, kedo nima pravice voljen biti, se ima ponavljati pred glasovanjem v s a k e g a volilnega razreda, če se namreč

volilni razredi p o s a m e z n o zbirajo ali ločeno prihajajo k volitvi. (Odločba od 8. maja 1897 št. 2634 — Budw. 10698.)

Vodstvo volitve po vladnih organih.

Županstva opravljajo volilne posle v prenešenem delokrogu, zato je upravičena vlada, volitev opraviti po svojih organih bodisi v celoti ali pa samo posamezna volilna dejanja, zlasti še lahko izroči vodstvo volilnega dejanja samega svojim organom. (Odločba od 5. novembra 1901 št. 7864 — Budw. št. 614.)

Vladni komisar pri volitvah.

Če se vladni komisar, kateremu je naročeno samo nadzorovanje in ne vodstvo volitve, umešava v volitev samo neposredno s tem, da se zavzame za ali proti volilni pravici kake stranke, napravi to celo volilno dejanje neveljavno. (Odločba od 10. novembra 1894 št. 4189. — Budw. št. 8151.)

Javnost volitve.

Volilno dejanje zaradi tega ni nično, če je župan omejil javnost in prostost volitve na ta način, da je posamezne nevolilce oziroma volilce iz drugega razreda kakor onega, ki ravno voli, zadržal, da niso mogli priti v volilni lokal. Volilno dejanje pa samo tedaj ni nično, če zadržani nevolilci ozir. volilci zoper ta ukrep župana niso takoj ugovarjali. (Odločba od 23. februarja 1901 št. 1403. — Budw. št. 134.)

Volilna prostost.

Volilno dejanje je nično in neveljavno, če se posameznim volilcem d e j a n s k i ali s silo brani, priti v volilni lokal. (Odločba od 18. januarja 1901 št. 467. — Budw. št. 42.)

Podkupovanje volilcev oziroma poskusi podkupovanja, ki se vrše časovno in krajevno ločeno od volilnega akta samega, niso v stanu razveljaviti volitev samo ali pa posamezne oddane glasove. (Odločba od 19. oktobra 1901. št. 7755. — Budw. št. 574.)

Poklic volilcev.

Vsak volilec, ki je v volilnem imeniku vpisan, se mora poklicati, da odda svoj glas. Če se zoper ta predpis prekrši, napravi to volitev neveljavno, toda le v slučaju, če se dokaže, da bi nepoklicani s svojim glasom drugačen izid volitve povzročil, če bi tedaj pri enakosti glasov odločil za zmago te ali one stranke. (Odločba od 6. junija 1900. št. 4048. — Budw. št. 14298.)

Pritožbe zaradi volilnih pooblastil.

Če se koga ni pustilo voliti s pooblastilom, tedaj je samo dotični volilec upravičen k pritožbi, če pa je volilna komisija koga neopravičeno pustila s pooblastilom voliti, takrat se sme vsak volilec pritožiti. (Odločba od 18. novembra 1896. št. 6156. — Budw. št. 10103.)

Kdo kliče volilce?

Prebrati volilni imenik oziroma poklicati volilce k odaji glasov sme edino-le kak član volilne komisije, sicer je volitev neveljavna. Ta odločba je veljavna za one dežele, kjer obč. volilni red izrecno zahteva, da mora eden izmed članov volilne komisije klicati volilce,

kakor je to v kranjskem vol. redu v § 23. (Odločba od 28. marca 1899. št. 2022. — Budw. št. 12667.)

Konec volitve.

Zakonito nedopustno je, v volilnem oklicu napovedati poleg začetka volitve tudi še uro zaključka. (Odločba od 27. junija 1894 št. 2485. — Budw. št. 7995.)

Podpis volilnega zapisnika.

Če je posamezen član volilne komisije podpisal zapisnik še-le pozneje po volitvi in ne takoj v volilnem lokalu, se s tem še ni povzročila neveljavnost volitve. (Odločba od 6. junija 1900 št. 4048. — Budw. št. 14298.)

Glasovnik in nasprotni listi.

Oddajanje glasov se ima istočasno (zajedno) vpisovati v glasovnik in v nasprotne liste, ker je sicer zaradi te pomanjkljivosti volitev neveljavna. To sočasno vpisovanje določuje § 26 kranjskega vol. reda. (Odločba od 15. decembra 1900. št. 8823. — Budw. št. 14950.)

Kako se pri občinskih sejah glasuje?

§ 46 kranjskega občinskega reda pozna naslednje načine glasovanja:

- 1.) ustno t. j. z „da“ ali „ne“,
- 2.) s tem, da se vstane ali obsedi in
- 3.) če se to sklene, pri oddajanju služb ali pri izvolitvah z listki. Občinskemu redu je torej nepoznan način glasovanja z vzdignjenjem rok. Ker se morajo predpisi o načinu glasovanja natančno držati, zato je imenovanje častnih občanov, ki se je sprejelo na ta način, da so odborniki roke vzdignili, n e v e l j a v n o. (Odločba od 23. decembra 1905. št. 13994.)

Kedo določa kateheta za ljudske šole?

Šolska oblast se ima obrniti na c e r k v e n o oblast, zaradi poučevanja krščanskega nauka na ljudskih šolah, zlasti se ima to zgoditi v slučaju, če bi se kedo branil poučevati ali bi bili kaki dvomi, kedo da je poklican k poučevanju. Edino le cerkveni in nikdar šolski oblasti pristoji pravica, v takih slučajih določiti, katera izmed duhovnih oseb prevzame pouk v krščanskem nauku. (Odločba od 13. decembra 1905. št. 13527.)

Trajna podpora.

S tem, da se je ženo prosilca za domovinsko pravico sprejelo za nekaj časa na občinske stroške v umobolnico, se prosilcu ni podelila trajna, ampak samo mimoidoča podpora. (Odločba od 29. decembra 1906. št. 12808.)

Kedaj se sme župan za občino pritožiti?

V občinskih stvareh sme župan vlagati pritožbe in prizive ali rekurze le tedaj, če je to sklenil o b č i n s k i o d b o r. Mogoče je sicer, da se župan brez takega sklepa pritoži, toda v tem slučaju mora občinski odbor n a k n a d n o odobriti županov korak. Občina je samo po svojem občinskem zastopu upravičena presojati, če se ji s tem ali onim oblastvenim odlokom godi krivica, zoper katero se hoče pritožiti. (Odločba od 18. decembra 1905. št. 14074.)

Pritožbe občanov.

Občani se smejo samo zoper take sklepe občinskega odbora pritožiti, vsled katerih se jim je naložilo ali kako nepostavno ali pa nepotrebno breme, dalje zoper sklepe, s kojimi se jim nalaga kako dejanje ali kaka opustitev. (K pritožbi zoper to, ker je občinski zastop službo tajnika oddal izmed več prosilcev ravno B-u in ne C-u, ni nihče od občanov upravičen, ker je enako obremenjena občina, če je tajnik ta ali oni. (Odločba od 3. prosinca 1906. št. 11404.)

Zastaranje občinskih doklad.

Pravica občine, predpisati v posameznem slučaju doklade, ne zastara nikdar. Za občinske doklade namreč niso veljavni predpisi občnega državlanskega zakona o zastaranju, ker se gre tam le za zasebno-pravne in ne javnopravne terjatve. Istotako ne veljajo za občinske davke predpisi finančnih oblasti o zastaranju državnih davkov, ker so ti predpisi samo za državne davke veljavni in se ne smejo raztezati tudi na povsem drugačne občinske davke (doklade). Ni ga zakona, ki bi določal, kedaj zastarajo občinske doklade, zato tudi pravica občine, predpisovati v posameznih slučajih doklade, nikdar vsled zastaranja ne ugasne. (Odločba od 30. decembra 1905 št. 14163.)

Pobiranje občinskih doklad od naknadno predpisanih državnih davkov.

Iz pravomočnega sklepa občinskega odbora na pobiranje doklad sledi pravica, zahtevati doklade v isti višini od vseh v dotičnem letu predpisanih državnih davkov. To velja tudi v slučaju, če se je komu naknadno predpisal državni davek za prejšnje leto. Naklade se pobirajo v isti višini kakor so bile sklenjene za dotično leto, četudi so bile v prejšnjem nižje.

Primer: A. ima plačati za leto 1906 300 K zemljiškega davka. Občinske doklade so znašale v letu 1906 40%, torej za posestnika A, 120 K. Po pomoti se mu pa v letu 1906 davki niso predpisali, pač pa naknadno v letu 1907. V tem letu so doklade 60%, znašajo torej za A. 180 K. A. mora plačati po gorenji sodbi 180 K, čeprav bi v minulem letu plačal samo 120 K, če bi se mu bil davek pravočasno predpisal. (Odločba od 29. decembra 1905 št. 14184.)

Vprašanja in odgovori.

140. **Gospod M. P. v A.**

Vprašanje: V tukajšnji občini je logar kneza A. ki plačuje od svojih dohodkov osebnodohodninski davek. Prosim pojasniti naslednja vprašanja:

1. Ali je upati, da bo ta logar vpisan kot privilegovani volilec v prvi razred volilnih imenikov za občinske volitve?

2. Ga li osebna dohodnina upravičuje, da se vpiše kot davkoplačevalec v volilni imenik?

3. Ima li osebna dohodnina isto veljavo za volilni imenik, kot zemljiški in drugi direktni davki?

Odgovor:

1. V prvi razred logar ne more biti vpisan kot privilegovani volilec, kajti kot knezov uradnik ni javen urad-

nik, dalje ga pa tudi njegove logarske študije ne opravičujejo priti ne glede na davek v prvi razred. Vsled svoje inteligence spadajo v prvi razred samo doktorji avstrijskih vseučilišč in pa diplomovani ranocelniki, kakoršnih pa danes ni več. Vsi drugi privilegovanci spadajo v prvi razred zaradi svoje javne službe.

2. in 3. Osebnodohodninski davek opravičuje vsakogar zahtevati, da se ga vpiše v volilni imenik. Sploh ima osebnodohodninski davek isto veljavo kot drugi direktni davki, čepravno se od osebne dohodnine ne plačujejo občinske doklade.

141. **Gospod N. G. v L.**

Vprašanje: Ali dobijo pazniki in respicijente finančne straže domovinsko pravico iz naslova svoje službe? Kolikor se spominjam, je svoj čas politična oblast izrekla, da finančni pazniki ne dobijo pristojnost na podlagi svoje službe? Šlo se je za nek slučaj v Ljubljani.

Odgovor:

Definitivno nastavljeni državni, dvorni, deželni, okrajni in občinski uradniki ter sluga dobe po § 10 domov. novele iz leta 1896 domovinsko pravico v tisti občini, kjer jim je odkazano njihovo stalno uradno bivališče. Po ustavi finančne straže spadajo pazniki, nadpazniki, respicijente in nadrespicijente med državne sluga, torej pridobe tudi oni po gori navedenem § 10 domovinsko pravico v občini, kjer so nastavljeni.

Slučaj, ki ga omenjate iz Ljubljane je pa čisto drugačen. Res so nekemu finančnemu nadpazniku odrekli pristojnost v Ljubljani. To pa je bilo še ob času, ko še ni veljal novi domovinski zakon namreč pred letom 1896. Toda tudi tedaj je bila temu kriva določba ljubljanskega mestnega statuta, ki pravi, da dobi v Ljubljani pristojnost sicer vsak tam definitivno nastavljen državni, deželni ali občinski uradnik, a ne tudi sluga.

142. **Županstvo B.**

Vprašanje: Ali sme zidarski mojster prevzemati tudi k stavbam spadajoča tesarska in kamnoseška dela?

Odgovor:

Zidarski mojster sme sicer prevzemati postavljanje celih stavb, toda le v toliko, kolikor se gre za pravo zidanje. Semkaj pa ne spadajo tesarska in kamnoseška dela.

Drugače je s stavbenim mojstrom. Ta pa sme pri izvršitvi prevzetih stavb združevati vse stavbene obrti, torej tudi kamnoseško in tesarsko. Da delo izvrši si sme najeti pomočnikov iz vseh stavbenih strok in ne samo iz zidarske.

Preiskati Vam bo torej, ali je v Vašem slučaju podjetnik stavbeni ali zidarski mojster. To lahko zveste, če si daste predložiti obrtno koncesijo, iz katere razvidite ali mu je podeljena ta ali ona obrt.

143. **Gospod M. S. na V.**

Vprašanje: Kam se ima obrniti županstvo, za pobiranje občinskih doklad?

Odgovor:

Kakor veste pobira občinske doklade davčni urad. Ker pa je davčni urad samo izvršilna oblast, se ima občina obrniti na okrajno glavarstvo, da isto naroči davčnemu uradu pobiranje občinskih davkov.

144. **Gospod J. B. pri S. M.**

Vprašanje: Pri nas je imel na Veliki ponedeljek nek viničar domač ples z godbo. Pri tej priliki se je zanetil ogenj, ki je uničil več poslopij. Ali in po kateri zakoniti določbi je viničar kaznjiv?

Odgovor:

Če je bil ples pri viničarju vsakomur dostopen, torej javen ples, je viničar kaznjiv le tedaj, če ni imel od županstva za ples licence.

Iz Vašega vprašanja pa posnamemo, da bi radi vedeli, če je viničar kaznjiv zaradi plesa s posledicami ognja. Tu Vam pač ne moremo točno in zanesljivo odgovoriti, ker ne vemo, kako da je ogenj nastal. Če je viničar storil kako dejanje, ali kaj zanemaril, vsled česar je potem ogenj nastal, je seveda kaznjiv po § 459 kaz. zakona, ki pravi, da je prestopok zoper varnost lastnine vsako dejanje ali opuščenje, iz kojega se lahko sprevidi nevarnost ognja.

145. Gospod A. B. v S. O.

Vprašanje: Posestnik A. je kupil v mojem gozdu 150 smrek za 160 K. Smreke v gozdu niso vse enake, vendar je 150 smrek vrednih vsaj 400 K. Pri pogodbi se niso smreke odkazale in tudi se ni določilo, kako debele morajo biti. Kdo bo smel smreke izbirati, ali jaz kot prodajalec ali A. kot kupec? Kako bi se sploh dalo pomagati zoper to pogodbo?

Odgovor:

Sprva Vas opozarjamo, da ste upravičeni to pogodbo razdreti zaradi prikrajšanja nad polovico prave vrednosti, ker ste namreč nad polovico preceno prodali.

V ostalem pa ta pogodba sploh veljavna ni, ker ni dovolj jasna. Po določilih občega državlanskega zakona in tudi trgovskega zakona mora biti kupljeni predmet v pogodbi jasno označen. To pa v Vašem slučaju ni. Vsaj mera smrek bi se bila morala dogovoriti, da bi bila pogodba veljavna.

Če bi pa že nepričakovano pogodba le obveljala, tedaj pristoji Vam pravica, kupcu smreke odkazati. Po naših zakonih velja načelo, da gre pravica izbiranja vedno o bvezancu t. j. oni pogodbeni stranki, ki ima dati tiste stvari, izmed katerih se naj izbira.

146. Županstvo B. B.

Vprašanje: Ali smemo odreči domovinsko pravico nekomu, ki je bil po § 391 kaz. zak. kaznovan s tremi dnevi zopora?

Odgovor:

Dotična kazen je tako malenkostnega vzroka, da nima nikakih posledic za seboj. Po § 391 kaz. zak. se namreč pregreši, kdor ima kako znano zlobno domačo žival tako slabo zavarovano, da koga lahko poškoduje, če ima na pr. grizljivega psa, ne da bi mu nataknil nagobčnik. Zato tudi domovinske pravice ne morete dotičniku odrekati.

147. Gospod F. Z. v Št. R.

Vprašanje: So li vloge za podaljšanje roka za plačilo zemljiškega davka kolka proste ali ne?

Odgovor:

V tem oziru so ljudje po večini napačnega mnjenja, ker je dotična določba pristojbinskega zakona, ki o tem govori, tako sestavljena, da lahko vsaj nejurista prevari. Splošno se misli, da so dotične prošnje kolka proste. Temu pa ni tako. Po zaporedni številki 44 črka q pristojb. tarifa so prošnje za odlok plačila direktnih davkov samo tedaj proste, če ima že po postavi prosilec pravico do podaljšanja obroka. Pri zemljiškem davku pa tega ni, zato morajo biti vse prošnje za podaljšanje obroka kolekovane z 1 K. Prošnjo napravite lahko doma, stranka pa sme tudi na davčnem uradu zahtevati, da se ji prošnja naredi. Na davčnem uradu imajo za prošnje posebne formularje.

148. Gospod A. B. v S. O.

Vprašanje: Posestnik A. je prodal lesnemu prekupecu B., ki pa nima obrtnega lista za lesno trgovino, 150 smrek za 160 K. Prekupec je kupnino takoj odštel, med tem ko je imel les posekati šele meseca maja 1907. Med tem časom je posestnik A. umrl, njegova vdova pa bi sedaj rada pogodbo razdrla, ker so smreke vredne najmanj 400 K. Ali je to mogoče?

Odgovor:

Vaše vprašanje nima vseh potrebnih podatkov, da bi Vam mogli z vso zanesljivostjo odgovoriti. Že tukaj spočetka svetujemo, naj se vdova obrne s celim slučajem osebno in ne pismeno na kakega odvetnika, da ji stvar razloži. Sicer pa upamo, da boste znabiti stvar po naslednjem lahko razumeli. Merodajna za presojo so take načela:

1. da so dediči pokojnega A. ravno tako vezani na pogodbo, kakor A. sam, če bi še živel, vdova se ima tedaj pogodbe držati, če ni za razrušitev iste postavnih pogojev;

2. da se sme vsaka pogodba izpodbijati, kjer je kupec ali prodajalec nadpolovico prikrajšan, tedaj prodajalec, če je nad polovico preceno prodal, kupec pa, če je stvar nad polovico pradrage plačal; v Vašem slučaju bi tedaj smela vdova kot dedinja po svojem možu A. pogodbo razdirati, ker je nad polovico preceno prodala (vrednost 400 K : kupna cena 160 K).

3. pri trgovinskih poslih je razdiranje pogodbe zaradi prikrajšanja nad polovico prave vrednosti, o čemur smo govorili pod 2. nedopustno; če je bila kupčija med A. in B. trgovinski posel, potem se pogodba ne more razdirati;

4. na vsak način je taka kupčija trgovinski posel, kjer kupec zato kupi, da bi stvar naprej prodal. Če je torej B. res lesni prekupec, je bila kupčija med njim in pokojnim A. trgovinski posel, ako je B. nameraval les naprej prodati. Pri tem je brez pomena, ali ima B. obrtni list ali ne. Le v tem slučaju, če je B. kupil les za se ozir. za svojo domačo potrebo, ni bila kupčija trgovinski posel in edino pod tem pogojem bo mogla vdova pogodbo razrušiti, sicer ne.

149. Županstvo I. B.

Vprašanje: Neki ogrski državljani, ki biva v naši občini, je rojen leta 1873 ter je od 16. leta naprej vedno delal kot zidar in sicer s početka kot učenec potem pa kot pomočnik. Spričeval o svojem obrtnem delu pa nima drugih kot dve namreč od arhitektov K. & D. ter I. R. za čas od 28. septembra do 21. novembra 1892 ozir. 7. aprila 1904 do 22. maja 1905, ko je delal kot polir. Iz njegovih del se vidi, da zna samostojno voditi stavbe in izdelovati načrte.

Dobil bi rad obrtni list za izvrševanje zidarske obrti v Avstriji in na Ogrskem. Manjka mu učno spričevalo, pa tudi pomočniški izkazi ne potrdijo dveletnega delovanja.

Kaj ima storiti dotičnik, da dobi obrtni list za samostojno izvrševanje zidarske obrti?

Odgovor:

Najprej Vas opozarjamo, da za podelitev zidarske koncesije niso merodajna določila obrtnega reda v kolikor se gre za dokaz vsposobljenosti, ampak da podelitev koncesij za stavbinske obrti vrejuje poseben zakon od 26. decembra 1893 št. 193 drž. zak. Ta zakon bo v veljavi ostal tudi še potem, ko stopi v veljavo letos 1. avgusta obrtna novela.

V splošnem veljajo seveda tudi za stavbinske obrti določbe obrtnega reda. § 8 obrtnega reda določa, da se sme podeljevati v Avstriji tudi inozemcem obrtne koncesije, če se v državah, iz kojih so dotični inozemci, dovoljuje tudi avstrijskim državljanom. Ker na Ogrskem Avstrijci lahko dobe obrtna dovoljenja, tudi ni zapreke, da Vaš ogrski državljani pri nas ne bi dobil koncesije za zidarsko obrt, če mu bo mogoče izpolniti sledeče pogoje gori navedenega zakona iz l. 1893:

1. dokazati, da se je zidarske obrti zadosti naučil; izučitev se dokaže z navadnim učnim spričevalom; ker pa tega Vaš zidar nima, bo moral izkazati v zmislu § 10 gorenje postave, da je bil dve leti več za pomočnika, kot to zahteva postava;

2. doprinesiti spričevalo, da je bil vsaj 4 leta zidar-ski pomočnik in vsaj 2 leti zidarski polir; ker pa nima učnega spričevala, bo treba dokazati namesto štirih pomočniških let istih šest; z ozirom na polirski dve leti torej vsega skupaj 8 let;

3. napraviti pri deželni vladi v Ljubljani posebno skušnjo za zidarskega mojstra.

Prva skrb Vašega zidarja bo tedaj morala biti, da si pridobi od svojih nekdanjih mojstrov potrdila o tem, da je pri njih delal kot zidar ali kot polir, ter skozi koliko časa. Zato naj piše takoj vsem svojim bivšim delodajalcem po spričevala. Če mu jih ne dajo zlepa, je opravičen jih k temu s tožbo prisiliti.

Kakor naglo bo imel v rokah potrdila, da je bil 6 let kot zidar-ski pomočnik in 2 leti kot zidar-ski polir, naj se takoj s temi spričevali obrne na deželno vlado, da se ga dopusti k skušnji. Ta skušnja je pismena in ustmena. Za izdelovanje pismenih nalog in načrtov je določenih 8 dni, za izpraševanje t. j. za ustmeno skušnjo pa pol ure.

Pristojbina, ki jo je za tako skušnjo plačati znaša za zidarje 96 K in se ima šteti vnaprej. Vendar se cela pristojbina vrne, če prosilec od skušnje odstopi vsaj 8 dni pred skušnjo; ako odstopi pozneje, se mu vrne samo polovica pristojbine.

Kakor vidite, veljajo pri nas v Avstriji precej stroge določbe za pridobitev zidarske koncesije; gotovo imajo ostre določbe tudi na Ogrskem, vendar nam ti predpisi za drugo državno polovico niso znani.

Razne vesti.

Volilna dolžnost. Kakor znano, ima naš novi državnozborski volilni red določbo, da smejo deželni zbori s posebnimi zakoni določiti, da se morajo volilci udeležiti volitve, ker jih sicer zadene kazen. Volilno dolžnost so sklenili deželni zbori moravski, šleski, predarlski, gornjeavstrijski in solnograški. Tozadevni zakonski načrti so že dobili cesarjevo potrjenje.

Prvi šolski zdravnik na Koroškem. V Meiseldingu na Koroškem je bogati baron Auerpl. Welshbach sezidal na lastne stroške posebno šolo, ki jo je dal tako lepo vrediti, da se jo lahko imenuje vzorno šolo. Kot znamenitost, ki je edina na Koroškem, naj navedemo, da je baron Auer za šolo nastavljal tudi šolskega zdravnika.

Kako pomagati občinam pri silnih šolskih bremenih? To vprašanje so dobro rešili v Galiciji, kjer je deželni odbor dobil od deželnega zbora pooblastilo, da najme deželno posojilo v višini desetih milijonov kron v ta namen, da se bodo dajale podpore občinam za šolske stavbe. Skrajni čas je, da se kaj takega tudi pri nas zgodi!

Davek od izvrševanja lovske pravice. Lov je šport, zato se ga sme tudi visoko obdavčiti, ne da bi se komu godila krivica. Doslej je bila edina davščina na lov zakupnina. Deželni zbor koroški je pa sedaj sprejel zakonski načrt, da se sme neka davščina pobirati tudi od izvrševanja lova. Kolikor nam znano, zadene ta novi davek vsakogar, ki se lova udeležuje. Deželnozborski sklep je že dobil cesarjevo potrjenje.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil sklep deželnega zbora štajerskega, po katerem so vse nove stavbe v mestih Maribor, Ptuj in Judenburg proste občinskih dklad na hišnonajemniški davek.

Častno občanstvo. Občinski odbor v Bohinjski Bistrici je izvolil č. gospoda Janeza Pibra, župnika,

imejitelja zlatega zaslužnega križca itd. častnim občanom v priznanje njegovih posebnih zaslug, ki si jih je pridobil za bistrsko občino sploh, zlasti pa kot ustanovitelj bohinske „Hranilnice in posojilnice“, kot voditelj mlekar-skih zadrug ter kot pospeševatelj planinarstva in sirarstva.

Tajna volilna pravica za občinske volitve. Kolikor časa je star občinski volilni red, vedno se čuti, da je pomankljiv, ker ima določeno javno glasovanje. Kakor kaže tok časa, je upati v tem spremembe. Štajerski deželni zbor je sprejel zakonski načrt, s kojim se sprejmeta v občinski volilni red določbi: 1. da se ima volilna pravica izvrševati tajno z listki, 2. da imajo pravico voljeni biti tudi oni, ki so posli in dobivajo hrano pri svojih gospodarjih.

Visoka občinska posojila. Dovolilo se je sledečim občinam najeti posojila in sicer: mestu Krakov 23.600.000 K, mestu Lvov 14.000.000 K, občini Reichenberg 4.360.000 K ter občini Morav-ska Ostrava 4.200.000 K.

Poštna pristojbina za občine. Predpisi o pristojbinski prostosti občin pri poštnih pošiljkih so ne samo pomanjkljivi, ampak tudi tako zamotani, da jih komaj dober jurist razume. Da se tozadevne določbe spremenijo in razširi poštinska prostost občin, je v deželnem zboru solnograškem stavljal primeren predlog poslanec Eder. — Pričakovati je, da se oglase tudi drugi deželni zbori in pa avtonomne korporacije s tozadevnimi peticijami.

Kanalizacija mesta. Občinski svet v Celju je naročil stavbenemu uradu, naj izdela načrt o kanalizaciji vseh mestnih delov.

Davku podvrženega zemljišča je v celi Avstriji 28.227.436 hektarov, ki so razdeljeni na 55.816.481 parcel. Ves ta svet je imel leta 1906 5.462.664 posestnikov. Na slovenske dežele od tega odpade: na Kranjsko 122.015 posestnikov z 1.711.918 parcelami v izmeri 949.900 hektarov, na Štajersko 186.944 posestnikov z 2.947.036 parcelami v izmeri 2.087.683 hektarov, na Koroško 44.475 posestnikov z 941.904 parcelami v izmeri 936.604 hektarov in na Primorsko 187.230 posestnikov z 2.359.646 parcelami v izmeri 744.127 hektarov. — Na Koroškem so torej parcele povprečno največje, ker pride na vsako po en hektar, najmanjše so pa na Primorskem, kjer je povprečna mera posamezne parcele komaj ena četrtninka hektara.

Položnice za plačevanje davkov. Davki se lahko plačujejo oziroma davčnim uradom pošiljajo po poštni hranilnici z uporabo položnih listov. Mnogokrat se z eno pošiljateljico plača več davkov; da na davčnem uradu vedo, kaj se hoče plačati, je treba na zadnji strani položnice napisati, koliko odpade na ta ali oni davek. Po navadi so taki zaznamki na položnicah podvrženi poštnini 5 vinarjev. Ker pa poštni uradi zahtevajo poštino tudi od zapiskov na položnicah, s katerimi se pošiljajo davki, je izdalo finančno ministrstvo opozoritev, da so taki zapiski na položnicah poštine prosti v zmislu člena II., odst. 4 zakona od dne 2. oktobra 1865.

Znamke po 12 vinarjev. Odkar se je uvedla poština 10 vinarjev tudi za pisma v domačem kraju, je pravzaprav ponehala potreba 6 vinarskih znamk. V blagovnem poštnem prometu so pa tarifi taki, da so posamezne pristojbine mnokratnik števila 12 n. pr. 24, 36 vin. Da se olajša opravek s frankiranjem poštnih spremnic, se bodo od 1. junija t. l. izdajale znamke po 12 vinarjev, kakoršnih danes še nimamo. Slike bodo imele tako, kakor današnje 10 vinarske, samo vijoličaste barve bodo in napis v ogljih bo 12.

Koliko prinašajo pošte? Največ dohodkov imajo od svojih pošt sledeče države: Angleška, Rusija, Francija in Nemčija. Letni dohodki teh držav so pri poštni upravi za celih 90 milijonov višji kot izdatki. Čudno je, da nobena drugih držav niti od daleč ne doseže tolikega čistega dobička. V prvi vrsti stoji Angleška, ki ima čistega dobička več kot 132 milijonov kron; za njo je prva Rusija s 113 milijoni, Francija z 90,149,589 K in Nemčija z 90,122,437 K. Za temi nad 90 milijon-skimi dohodki pride kot prva Španska pa samo s 17 milijoni, potem Belgija s 16, Ogrska s 15, Turška in japonska s 7 milijoni. Med tem ko ima Ogrska iz poštne uprave 15 milijonov kron dobička, mora Avstrija okoli 1 $\frac{1}{4}$ milijona doplačevati. Vendar je Avstrija znatno na boljšem od Severne Amerike, ki doplačuje na leto nad 74 milijonov, ker so njeni izdatki za pošte največji namreč letnih 866 milijonov kron. Za Severno Ameriko oziroma Zedinjenimi državami ima največje izdatke Nemčija namreč 655 milijonov, potem Angleška s 332 milijoni, Francoska 252 milijoni, Rusija s 160 in Avstrija s 132. Vse druge države imajo manj kot 100 milijonov izdatkov. Navedemo naj Italijo z 80 milijoni, Japonsko s 77, Nizozemsko z 31 itd.

Kje se največ brzojavlja? Največ telegramov pride povprečno na vsakega državljan na Angleškem. Tam je namreč preračunljeno, da pride na 100 prebivalcev 208 telegramov, precej za Angleško pride Švica s 121, dalje Francoska s 108, Norveška z 80, Nizozemska s 76, Avstrija z 42, Ogrska s 36 itd. Največ pisem pa pride v Belgiji na 100 prebivalcev namreč 12,114, torej dobi tam na leto vsak prebivalec povprečno po 121 pisem, v Avstriji je to število znatno manjši, pri nas dobi na leto vsak prebivalec povprečno samo 54 dopisov.

Velikanska živinoreja v Zedinjenih državah Severne Amerike. Naravnost neverjetne so velikanske številke, ki govore o živinoreji v Zedinjenih državah. Tam so imeli leta 1906 živine in sicer: kopitarjev (konj, oslov in mul) 22 milijonov, rogate živine 66,862.000, ovac in koz 52,503.000, svinj 52,103.000.

Pameten način praznovanja. Nemški cesar je povodom svoje srebrne poroke naznanil željo, naj se opusti pošiljati mu pri tej priliki kaka udanostna darila, ravno tako naj se po možnosti omeje drage slavnosti. Občine na Nemškem so to upoštevale in namesto za darove ter slavnosti darovale v dobrodelne namene. Po nekem statističnem izkazu znašajo ustanove vseh nemških občin povodom cesarjeve srebrne poroke nič manj kot 9 milijonov mark, kar je približno 11 milijonov kron. Vse to gre zdaj za dobrodelne namene, sicer pa bi se po nepotrebnem potratilo, tako da ne bi nihče od tega kaj imel.

Visoke denarne kazni. Kakor je v Ameriki vse velikansko, tako so tudi denarne kazni tam včasih tako visoke, da se nam ubogim Evropejcem skoraj neverjetne zdijo. Časniki so v zadnjih časih poročali, da so ameriške državne oblasti začele kazenske pravde proti raznim „trustom“ t. j. neka posebna vrsta gospodarskih družb, kojih namen je dobiti vsa podjetja ene vrste v roke in tako doseči v dotični stroki poljubne cene, ker ni več konkurence. Primerjati se dajo ti „trusti“ z našimi evropskimi karteli. V teh pravih so „trusti“ propadli in je sodišče v Čikagu obsodilo družbo „Standart Oil Company“ na kazni od 7 do 137 milijonov. Če zmagaajo državne oblasti z vsemi pravih proti trustom, bodo znašale kazni nič manj kot 15 milijard t. j. petnajsttisoč milijonov. Ako v Ameriki denarne kazni pripadajo občinam, kakor po navadi pri nas, potem so dotične občine pač zavidanja vredne.

Draga pravda. „Slovenski Pravnik“ prinaša v svoji letošnji 4. številki naslednji račun, iz kojega se razvidi, koliko je stala pravda ameriškega milijonarja morilca Mr. Harry Tawa, ki ga je sodišče spoznalo umobolnim in ga otrostilo. Poročilo se glasi: Kazenska pravda proti morilcu milijonarju Mr. Harry Thaw radi umora milijonarja Stanford White je trajala devet tednov ter je končala s tem, da se je obdolženca izreklo umobolnega vsled paranoje. Ta pravda nam kaže abnormalne razmere pri ameriških sodiščih, ki se najdrastičneje izražajo v stroških pravde. Obtožbo je zastopal okrožni državni pravnik (District Attorney) Mr. Jerome, ki je imel na razpolaganje enega namestnika, dva asistenta, šest izvedencev ter celo vrsto detektivov. Razpravo je vodil sodnik Fitzgerald. (Sodniki kakor vsi višji uradniki v Zedinjenih državah so voljeni, ter se rekrutirajo največ iz odvetnikov.) Plača prvega sodnika v New-Jorku znaša 3000 L à 24 kron = 84.000 K na leto. Plača državnega pravdnika 2500 L = 60.000 K. Plača njega namestnika 1500 L = 36.000 K, asistenta 750 L = 18.000 K. Pristojbina zvedencev iz psihijatrije L 20 = 480 K na dan. Dočim gre dvanajstero porotnikom le po 8 shillnigov à 1:20 K = 9:60 K, gre detektivom po 12 sh. = 14:40 K na dan in po toliko tudi pisarniškememu osebju. Troški sodišča in obtožništva za dva meseca so torej:

Zvedenci	6000 L = 144.000 K
sodnik	600 „ = 14.400 „
pravdnik	400 „ = 9.600 „
namestnik	240 „ = 6.000 „
dva asistenta	250 „ = 6.000 „
porota	250 „ = 6.000 „
pisarna	200 „ = 4.800 „
detektivi	200 „ = 4.800 „
dejanski stroški, sluge	1000 „ = 24.000 „
izdrževanje Mr. Thawa	
v zaporu	850 „ = 20.400 „
vsega	240.000 K

Troški zagovorništva:

Glavni zagovornik odvetnik Mr. Delmas po dogovoru	20.000 L v vsakem slučaju, najmanj 40.000 L pa,
ako obdolženec otide smrtni kazni	960.000 K
njegov namestnik Mr. Gleason, 4000 L =	96.000 „
drugi namestnik Mr. Daniel O' Reilly	
(še jako mlad odvetnik, kateri metodo	
Mr. Jerome intimno pozna, ki se ga	
je vsled tega pritegnilo, in ki je močno	
vplival na izid pravde) 2000 L =	48.000 „
trije odvetniki pomočniki (counsel) à	
100 L =	72.000 „
enajst izvedencev 10.000 L =	240.000 „
detektivi 1000 L =	24.000 „
vsega	1.440.000 K

Sodišče, obtožba in zagovorništvo skupaj torej 70.000 L = 1.680.000 K.

Važna desetletnica. Dne 16. t. m. je obhajal dunajski župan dr. Karol Lueger desetletnico svojega županovanja. S ponosom lahko gleda veliki mož, čegar županska dela občuduje ves moderni svet, na desetletno dobo v prid dunajske občine. Mestni dunajski svet je sklenil odlikovati pri tej priliki svojega župana s tem, da imenuje po njem eden najlepših prostorov na Dunaju, namreč oni med magistratom, vseučiliščem, dvornim gledališčem in parlamentom: „Dr. Luegerjev trg“. Vršiti se ima desetletnica brez vsakih slovesnosti, ker biva dr. Lueger bolan v Lovranu v Istri.

Mestne pekarije in mlini na Siciliji. Ko je Catania v l. 1903 ustanovila mestno pekarijo in je ta

uspevala, je začelo tudi mesto Palermo leta 1904 z enako akcijo, katero je v l. 1905 brez škodljivih vplivov na mestne finance in v veliko korist revnejšega prebivalstva nadaljevalo. V letu 1903 je stal kruh prve kvalitete kilogram 30, druge vrste 26, tretje vrste 20 centesimov. V mesecih april in maj in proti koncu l. 1905 so morali te cene na 32, 28 in 22 centesimov zvišati, toda vedno še nižje nego prejšnje cene privatnih pekarij. V decembru 1905 se je po glasovanju, in sicer z velikansko večino dovolilo 2:2 milijona lir, da se sežida mlin, pekarija in tovarna za testenine, kjer se je vsak dan zmelilo 1500 met. centov žita, speklo 500 met. centov kruha in 200 met. centov testenin.

Zavarovanje občinskih blagajn. Nedavno so tatovi opleniili neko občinsko blagajno na Vipavskem. Da se takim neprilikom v prihodnje odpomore, svetujemo županstvu sledeče: 1. Naj nimajo nikdar veliko denarja v gotovini naloženega v blagajni; danes ko imamo skoraj po vseh večjih krajih hranilnice in posojilnice, je pametno, če vlagajo občine svoj razpoložljivi denar na tekoči račun pri teh zavodih; 2. če pa že mora nekaj denarja biti v blagajni, naj bo blagajna zavarovana proti tatinskemu vlamu. Zavarovalnina je tako malenkostna, da se ne izplača imeti skrbi zaradi tatov; 3. ako so v blagajni spravljene vrednostni papirji, naj ima tajnik posebej kje v aktih zapisane natančno številke dotičnih papirjev. Na ta način se prepreči, da tat ukradenih papirjev ne more spraviti v denar, ker se številke lahko po časnikih objavi.

Za povzdigo prometa s tujci. V zadnjem času se je na Kranjskem začelo krepko razvijati gibanje za pomnožitev prometa s tujci. Poleg deželne zveze se je ustanovilo po raznih krajih več olepševalnih društev, dalje društev za privabitev tujcev in tudi reklami se je posvetilo če že ne zadosti pa vsaj mnogo več pozornosti, kakor v prejšnjih časih. S povzdigo prometa s tujci bodo tudi naše občine mnogo pridobile in si bodo razna bremena olajšale.

Antimon na Kranjskem. Kakor se poroča, koplje med Izlakami in Zagorjem 36 delavcev antimon. Antimon je splošno zelo redka kovina, ki se malokje nahaja. Vendar je menda pri Zagorju velika množina te drage kovine. Izkopavati ga namerava neka berlinska tvrdka, ki ima na razpolago več milijonov kapitala. Obžalovanja vredno je, da je tudi to podjetje, ki bo prinašalo velikanskega dobička, prešlo v tuje roke. Ker je antimon malo znan, naj povemo, da se ga posebno veliko porabi za tiskarske črke, ki sestojijo iz svinca in antimona.

Konkurzi leta 1906. V Avstriji, na Ogrskem ter v Bosni in v Hercegovini je bilo leta 1906 1687 konkurzov. Leto prej, namreč 1905 jih je bilo pa še več, vsega skupaj 1734. — Od teh konkurzov jih odpade na Dunaj 208 (241), na ostalo Nižjo Avstrijo 55 (74), na Kranjsko 18 (19), na Štajersko 96 (73), na Koroško 36 (25), na Primorsko s Trstom 48 (45), na Dalmacijo 11 (12), na Višjo Avstrijo 31 (41), na Solnograško 26 (17), na Tirolsko 76 (76), na Predarlško 14 (16), na Češko 277 (357), na Moravsko 96 (97), na Šlezijo 27 (46), na Galicijo 82 (55), na Bukovino 15 (11), na Ogrsko 489 (511), na Bosno in Hercegovino 26 (16). Številke v oklepajih pomenijo konkurze v letu 1905. Vidi se, da je število konkurzov splošno znatno padlo. Malo konkurzov po naših južnih deželah ne pomeni morda solidnost podjetij, ampak malo razvito podjetnost. Čuditi se je, da je v veliki Dalmaciji v obeh letih manj konkurzov kot na malem Predarlškem.

Dunajsko vseučilišče. V preteklem semestru je štelo dunajsko vseučilišče 8664 slušateljev in slušateljic. Od tega velikega števila jih je izvanrednih 1942, rednih torej 6722. Največje število tvorijo seveda pravniki, katerih je „samo“ 3219. Za njimi pridejo modroslovci, teh je bilo 1993, in med temi 48 žensk. Medicincev je bilo 1319, med njimi je všteti 98 žensk. Najmanjše teologov, namreč 191. Iz Kranjskega je bilo vseh slušateljev 229; in sicer 121 pravnikov, 29 medicincev in 59 modroslovcev; 14 jih je bilo izvanrednih. — Zanimivo je, koliko inozemcev šteje Dunajsko vseučilišče. Največ je Rusov, namreč 239; med njimi zelo veliko Rusinj. Med drugimi tujci zavzemajo največje število za Rusi Srbi, namreč 95, za temi pridejo Bolgari in drugi.

Zveza kranjskih mlinov je imela dne 13. marca svoj ustanovni občni zbor. Zbralo se je okoli 30 lastnikov mlinov. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Ivan Knez ter označil v svojem govoru, zakaj se ustanavlja ta zveza. Povod temu je dala južna železnica, ki je, da bi odtegnila refakcijo, izjavila, da jo da zopet le mlinarjem, ako se združijo v zvezo. Glavni namen zveze je torej, izposlovati refakcijo v posedanji ali pa še večji meri kot doslej. Namen društva je razviden iz drugega paragrafa društvenih pravil, ki pravi: Namen zveze je varovati in pospeševati tako kupčijske kakor tehnične koristi kranjske mlinске industrije. Dosega se ta namen med drugim s posvetovanjem in sklepanjem o gospodarskih, komercialnih in o vseh drugih vprašanjih, ki se tičejo mlinškega obrta, s predavanji, razstavami, razpisi nagrad i. t. d. — V odbor so bili izvoljeni sledeči gospodje: Josip Dular, Ivan Knez, Ivan Kuralt, Franc Majdič, Ivan Nastran, Jakob Traven in Alojzij Tršan.

Balkanske železnice. Belgradska »Samouprava« piše o železniškem projektu Sarajevo-Mitrovica-Solun in o transversalni balkanski železnici ter pravi, da bi prvi projekt služil interesom nemške politike, dočim bi drugi ohranil ravnotežje na Balkanu.

Bolgarska ima 9 milijonov hektarjev površine. Pred desetimi leti je bilo obdelanih samo 1.6 mil. hektarjev, a danes se obdeluje 3 mil. hektarjev. Ako donša jeden hektar letno samo 150 levov, tedaj je zemlja pred 10 leti donšala 250 mil. levov na leto, dočim donša zdaj 450 mil. levov.

Izseljevanje v Ameriko. Leta 1906 se je izselilo vsega skupaj iz Evrope v Ameriko 1,149,551 oseb. Iz Trsta se jih je odpeljalo 30,606 in iz Reke 54,315. Slovencev je prišlo v preteklem letu v Ameriko 1912.

Mednarodni kongres trgovcev z vinom, žganjem in likerom. Ob priliki mednarodne pomorske razstave v Bordeauxu se bo vršil v teku tega leta mednarodni kongres trgovcev z vinom, žganjem in likerom.

Listnica uredništva.

Županstvo SI. Na Vaše vprašanje Vam za danes ne odgovarjamo. Mislimo, da ste prav naredili in da boste zmagali s svojim nazorom. Kedar dobite rešitev pritožbe domovinske občine S. nam jo pošljite v pregled, da Vam damo potrebnih navodil za morebitno pritožbo. — Domovinsko novelo in domovinski zakon iz leta 1863. najdete natisnjen v III. zvezku Pfeifferjeve ročne izdaje kranjskih zakonov. Naročite si to knjigo lahko pri vsaki knjižarni ali pa tudi naravnost od založnice Učiteljske tiskarne v Ljubljani.